

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

NR
37

RYNEK RZEPAKU

stan i perspektywy

ISSN 1231-269X

**ANALIZY
RYNKOWE**

CZERWIEC 2010

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– **PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY**

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *Tadeusz Chrościcki*
- II. Rynek oleistych na świecie – *W. Sabarański*
- III. Rynek oleistych w Unii Europejskiej – *E. Rosiak*
- IV. Rynek oleistych w Polsce
 1. Produkcja rzepaku – *E. Rosiak*
 2. Obroty rzepakiem – *E. Rosiak*
 3. Handel zagraniczny oleistymi – *M. Krzemiński*
 4. Przemysł tłuszczowy – *E. Rosiak, M. Wigier*
 5. Ceny detaliczne i spożycie tłuszczów roślinnych – *E. Rosiak*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – doc. dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge, tel.: (0-22) 505-46-66

AUTORZY:

dr inż. Ewa Rosiak
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (0-22) 50-54-595

mgr Marcin Krzemiński
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (0-22) 505-45-51

dr Marek Wigier
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (0-22) 505-44-38

mgr Wojciech Sabarański
• SPARKS POLSKA Sp. z o.o. •
Warszawa
Tel.: (0-22) 510-36-46

mgr inż. Teresa Zdziarska
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (0-22) 505-44-40

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 01.06.2010 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Bogumiła Kasperowicz, Jan Małkowski, Jadwiga Seremak-Bulge, Iwona Szczepaniak,
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący), Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w październiku 2010 r.

Światowe zbiory nasion oleistych w sezonie 2009/10 były o 10,7% większe niż w sezonie poprzednim. Tak znaczny wzrost był wynikiem rekordowo wysokich zbiorów soi, które przekroczyły poziom poprzedniego sezonu o 22%. Zbiory rzepaku wzrosły niewiele (o 2,4%), a słonecznika zmalały (o 9,5%). Mimo bardzo dużych zbiorów, ceny oleistych w sezonie handlowym 2009/10 (październik-wrzesień) spadną nieznacznie. Utrzymuje się bowiem wysoki popyt na surowce oleiste.

W sezonie 2010/11 spodziewany jest niewielki spadek zbiorów nasion oleistych na świecie, głównie w wyniku mniejszej produkcji soi i rzepaku. Zbiory słonecznika mogą być większe. Największy spadek zbiorów soi przewiduje się w Argentynie i Brazylii, a rzepaku w UE-27, Chinach i na Ukrainie.

Zbiory rzepaku w UE-27 wstępnie ocenia się na poziomie 20,9 mln ton, tj. o ok. 3% niższym niż w sezonie poprzednim. Areal uprawy (6,7 mln ha) jest o ok. 4% większy, lecz jest mało prawdopodobne by plony rzepaku były równie wysokie jak przed rokiem. Niższe zbiory spodziewane są u trzech kluczowych jego producentów, tj. w Niemczech, Francji i Polsce. W Wielkiej Brytanii, zajmującej czwartą lokatę w produkcji rzepaku, przewidywany jest niewielki wzrost zbiorów.

Po rekordowo wysokich zbiorach w 2009 r. (ok. 2,50 mln ton), w 2010 r. zbiory rzepaku w Polsce mogą obniżyć się do 2,25-2,35 mln ton, tj. o 6-10% w porównaniu z poprzednim rokiem. Zdecyduje o tym niewielki spadek arealu uprawy (o ok. 3% do ok. 790 tys. ha), jak i niższe plony rzepaku.

W takiej sytuacji na krajowym rynku wystąpi przewaga popytu nad podażą rzepaku i jego ceny wzrosną. W sezonie 2010/11 przewiduje się bowiem dalszy wzrost przerobu rzepaku (do ok. 2,45 mln ton), głównie w wyniku rosnącego popytu na olej rzepakowy ze strony producentów biodiesla. Dynamika wzrostu przerobu (ok. 5%) będzie jednak znacznie mniejsza niż w ostatnich dwóch sezonach. Utrzyma się prawdopodobnie wysoki import rzepaku (ok. 300 tys. ton), a jego eksport (ok. 150 tys. ton) może być o połowę mniejszy niż w sezonie poprzednim. Zapasy na koniec sezonu będą bardzo niskie.

Przewiduje się, iż w III kwartale 2010 r. przeciętna cena skupu rzepaku wyniesie 1100-1200 zł/tonę i będzie o 6-16% wyższa niż przed rokiem. Przy prognozowanych w tym czasie cenach skupu pszenicy na poziomie 450-490 zł/tonę, relacja cen rzepak/pszenica będzie nadal bardzo korzystna dla producentów rzepaku. Skala wzrostu cen rzepaku uzależniona będzie, tak jak dotychczas, w znacznej mierze od notowań cen rzepaku na rynku europejskim oraz relacji złotego względem euro.

Wyniki handlu zagranicznego oleistymi w 2010 r. mogą się pogorszyć. Przewiduje się, iż wpływy z eksportu surowców i produktów oleistych zmaleją, a wydatki na ich import wzrosną. Deficyt w handlu oleistymi może zwiększyć się do ok. 730 mln EUR, z ok. 650 mln EUR w 2009 roku. Przy niższych zbiorach i wzroście zapotrzebowania rynku krajowego na rzepak, przewiduje się spadek jego eksportu. Niższy też może być eksport oleju rzepakowego, zaś wyższy tylko śrutę rzepakowej i margaryn. W imporcie przewiduje się wzrost przywozu śrutę sojowej, ze względu na większe zapotrzebowanie

rynku na surowce paszowe. Większy może być też przywóz olejów roślinnych i margaryn, a mniejszy tylko nasion oleistych.

W 2010 r. przewiduje się dalszy wzrost produkcji głównych wyrobów przemysłu tłuszczowego. Wzrost produkcji olejów roślinnych będzie wynikał przede wszystkim ze zwiększonego zapotrzebowania rynku na olej rzepakowy używany w produkcji biopaliw. Dynamika wzrostu produkcji olejów roślinnych może być jednak mniejsza niż przed rokiem. Skala wzrostu produkcji margaryn uzależniona będzie od możliwości dalszego rozwoju ich eksportu. Sytuacja ekonomiczno-finansowa przemysłu tłuszczowego nie zmieni się znacząco w porównaniu z rokiem poprzednim. Przemysł tłuszczowy dalej będzie generował zyski, ale jego rentowność brutto i netto może nie poprawić się, z uwagi na skutki ogólnoświatowego i europejskiego kryzysu.

Do końca pierwszego półrocza 2010 r. nie przewiduje się istotnych zmian cen detalicznych tłuszczów roślinnych. W drugim półroczu będą prawdopodobnie powoli wzrastać, z powodu przewidywanego wzrostu cen surowców dla przemysłu tłuszczowego (krajowego rzepaku z tego-rocznych zbiorów oraz olejów z importu). Średni poziom cen tłuszczów roślinnych w 2010 r. może być o 1-2% wyższy niż w roku poprzednim.

W konsumpcji tłuszczów roślinnych w 2010 r. i latach następnych będzie prawdopodobnie kontynuowany powolny trend wzrostowy. Przewiduje się, iż przy niewielkich zmianach bezpośredniego spożycia tłuszczów roślinnych w gospodarstwach domowych, nastąpi dalszy wzrost ich zużycia w przemyśle spożywczym i gastronomii.

SUMMARY

Global oilseeds crops in the season 2009/10 exceeded by 10.7% those of the previous season. A rise so remarkable, was triggered by record high soya crops, that surpassed the level of the previous season by 22%. Rape crops grew slightly (by 2.4%), of sunflower fell (by 9.5%). Despite very high crops, the prices of oilseeds in the trade season 2009/10 (October-September) will decrease slightly, due to continuing high demand for oilseed materials.

In the season 2010/11, a slight decrease in oilseed crops is expected worldwide, mainly as result of smaller production of soya and rape. Sunflower crops may be higher. The deepest fall in soya crops is anticipated in Argentina and Brazil, of rape in UE-27, China and Ukraine.

Preliminary estimates of rape crops in UE-27 point to 20.9 mn tonnes, or ca 3% below the previous season. Acreage (6.7 mn ha) is by ca 4% larger, but rape crops are unlikely to reach the level of the previous year. Lower crops are expected in three key producer countries, namely Germany, France and Poland. In Great Britain, the fourth top rape producer, crops are expected to rise slightly.

After record high crops in 2009 (ca 2.50 mn tonnes), in 2010 rape production in Poland may fall to 2.25-2.35 mn tonnes, i.e. by 6-10% against the previous year. The determining factor will be the small decrease in acreage (by ca 3%, to ca 790 thousand ha), and lower rape crops.

Provided the above, on the domestic market demand will exceed supply of rape, triggering higher prices of the same. For in the season 2010/11, further rising rape processing is expected (to ca 2.45 mn tonnes), mainly due to increasing demand for rape oil, from biodiesel producers. However, the pace of rising processing (ca 5%) will be considerably below the last two seasons. High imports of rape are likely to continue (ca 300 thousand tonnes), and its exports (ca 150 thousand tonnes) may be smaller by a half, than in the previous season. Stocks will be very low at the end of the season.

The average purchase price for rape in the 3rd quarter of 2010 is expected at 1100-1200 PLN/tonne, or 6-16% above the level a year before. At purchase prices of wheat forecasted at 450-490 PLN/tonne in the same time, the price balance rape/wheat will continue very favourable for rape producers. The extent of the rise of rape prices, as until now, will continue largely depending on the rape prices on the European market, and PLN's standing against the Euro.

The results of foreign trading in oilseeds in 2010, may deteriorate. Revenues from exports of oilseed materials and products are forecasted to diminish, while expenditure on their imports - to rise. Trade deficit in oilseeds may grow to ca 730 mn EUR, from ca 650 mn EUR in 2009. At smaller crops and rising demand for rape on the domestic market, its exports are expected to fall. Exports of rape oil may be lower as well, only of rapeseed meal and margarines

may rise. In imports, rising deliveries of soya meal are expected, due to higher market demand for feed materials. Also, imports of plant oils and margarines may increase, with only oilseeds decreasing.

In 2010, further growth of the production of main products by the fats/oils sector. Higher production of vegetable oils will mainly result from rising market demand for rape oil, used to produce biofuels. However, the pace of increase in production of vegetable oils, will be smaller than a year before. The extent of growth in margarine production, will depend on its potentially rising exports. The economic and financial situation of the edible fats/oils industry will not change substantially against the previous year. It will continue producing profits, but its gross and net profitability may not improve, due to the consequences of the global and European crisis.

Until the end of the first half of 2010, no significant changes in retail prices of vegetable oils is anticipated. In the second half they will be probably slowly increasing, due to the expected rise of prices of primary materials for the fats/oils sector (of domestic rape from this year's crops, and of imported oils). Average prices of vegetable oils in 2010, may exceed by 1-2% the levels of the preceding year.

In the consumption of vegetable oils in 2010 and following years, the slow rising trend will probably continue. Provided small changes in direct consumption of vegetable oils in households, their further rising use in the food industry and gastronomy is expected.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazać się:

1. Rynek owoców i warzyw (36) • czerwiec 2010,
2. Rynek cukru (37) • czerwiec 2010,
3. Rynek pasz (28) • wrzesień 2010,
4. Rynek mięsa (39) • wrzesień 2010,
5. Rynek drobiu i jaj (38) • październik 2010,
6. Rynek mleka (39) • październik 2010,
7. Rynek zbóż (39) • październik 2010,
8. Rynek ziemniaka (37) • październik 2010,
9. Rynek rzepaku (38) • październik 2010,
10. Rynek ryb (14) • listopad 2010,
11. Handel Zagraniczny Produktami Rolno-Spożywczymi (32) • listopad 2010,
12. Rynek owoców i warzyw (37) • listopad 2010,
13. Popyt na żywność (12) • marzec 2011,
14. Rynek Środków Produkcji dla Rolnictwa (38) • marzec 2011.

SZYBKO! TANIO! PROFESJONALNIE!

Proponujemy Państwu:

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Usługi drukarskie:

- czasopisma
- książki
- ulotki
- katalogi
- albumy
- wizytówki
- materiały szkoleniowe
- materiały konferencyjne
- druki samokopiujące etc.

Usługi introligatorskie:

- oprawa spiralna
- oprawa zeszytowa
- oprawa bezszwowa
- foldery/broszury
- inne usługi

Nasze usługi wykonujemy bazując na najlepszej dostępnej technologii. Począwszy od formy przesłania wszystkich materiałów drogą elektroniczną (FTP), poprzez obróbkę DTP, druk cyfrowy na OCE VarioPrint 2100 oraz OCE CS 250, kończąc na mnogości usług introligatorskich.

Próby wydruku na różnych gatunkach papierów i folii dostępne są w Dziale Wydawnictw Instytutu, ul. Świętokrzyska 20.

Ceny na zamówienia obliczane są na podstawie kalkulacji wstępnej. Jeśli mają Państwo pytania dotyczące naszych usług, bądź cen, prosimy o kontakt.

Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB:

tel. (022) 50 54 520

(022) 50 54 685

fax (022) 50 54 636

e-mail: dw@ierigz.waw.pl

slipski@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2010 roku wynosi 40 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (0-22) 505-46-85, faks: 505-46-36
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>